

Openingstoespraak tentoonstelling “Het Bourlahuis” Antwerpen.

In het atelier van Leo Jacobs ligt een centimeters dik verftapijt, ontstaan uit verf- en spatresten. Op dit tapijt voltrekt hij zijn schildersact. Deze act is ook nog in zijn recente werken uiterst belangrijk. Snelheid van werken, enthousiasme en gestualiteit zijn nog steeds aanwezig, Driftig en als in trance wordt er gewerkt.

Wanneer ik me dit beeld van de wild tekeer gaande schilder in zijn atelier voor de geest haal en ik vergelijk dit beeld met de rustige man, de ingenieur die in een respectabel bedrijf veel verantwoordelijkheid heeft, dan moet ik denken aan Dr. Jeckill en Mr. Hyde die 's avonds na de normale dagtaak en na het vallen van de duisternis naar het atelier sluipt waar hij langzaam transformeert tot het schilderbeest, een verfdier dat al dansend fonteinen van verf laat opspuiten en watervallen van kleur veroorzaakt.

Ik weet nog niet of Leo deze vergelijking waardeert, maar ik wilde ze toch maken omdat zijn schilderswijze, zoals we hier vanavond nogmaals kunnen zien, iets dierlijks heeft, iets instinctiefs.

Zijn schilderijen zitten vol sporen van emotioneel - schilderkunstig gedrag.

Wanneer we vergelijken met werk van 5 of 6 jaar gelden merken we echter toch een zekere tempering op. Er is een grotere controle van het beeldvlak. Er wordt meer ingegrepen, meer gecorrigeerd. De schilder gedraagt zich als scheidsrechter in het eigen gevecht. Ook zijn er nu kleinere formaten, het werk op papier en de meerluiken waarbij het beeld gespreid wordt over meerdere doeken. Zo ontstaat een abstract panoramisch landschap waarbij de blik een horizontale leesbeweging maakt. Ons kijken wordt gestuurd. Ook zien we dat er naast het gestuele schilderen een meer grafisch spectrum opduikt. Er wordt weggeschrapt waarbij verf wordt weggenomen in plaats van aangebracht. Er worden soms verticale of horizontale lijntjes getrokken en er wordt meer en intensiever gekrast dan vroeger. En nog steeds wordt het kleurgamma erg in de hand en erg beperkt gehouden. Gelen, okers, bruin, groen, zwart en veel wit. Ook krijgen vaak onderliggende lagen een tijdens het schilderproces nieuwe rol.

Het meest opvallende echter in het nieuwe werk van Leo Jacobs zijn de rechthoekige, langwerpige vlakken die in sommige werken opduiken. Ze zijn grijs of bijna zwart en bevinden zich vertikaal op het doek in het midden of aan de rand. Soms maken ze een hoek met een horizontaal gedeelte. Met deze formeel vrij agressieve ingrepen benadrukt de schilder het objectkarakter van het doek en zijn eigen aanwezigheid. Hij begrenst op vrijwillige wijze het beeldvlak waarin hij voorheen vrij spel had. Het objectkarakter van het doek wordt ook versterkt door de dikte van de spieramen. Met hun 4 tot 5 cm dikte worden het bijna kisten?

Dit objectkarakter ondersteunt de zelfverzekerde uitstraling die het werk heeft. En alhoewel hij ongetwijfeld veel twijfelt, aarzelt, vernietigt en overschildert, weet hij dié werken over te houden waarin deze twijfel nauwelijks aanwezig is.

Ik denk dat die manier van selecteren, van kiezen, van op het juist moment ophouden één van de sterke kwaliteiten is van de oerschilder Leo Jacobs.

Raf Coenjaerts
Directeur Kunst in Huis
“Het Bourlahuis” 5 maart 1998

..... Op het eerst gezicht zijn Jacobs schilderijen onberedeneerd en spontaan ontstaan. Ze lijken – in het spoor van Action Painting – het resultaat van een gevecht met de materie, je kunt zelfs de armbewegingen van de kunstenaar reconstrueren. Maar tegelijk zijn deze doeken toch bestudeerd. Ze vormen een serie variaties op technieken die de schilder perfect onder controle heeft. Jacobs vertrekt van een serie basisstructuren voor hij er de inspiratie van het moment op loslaat. Zo vind je in de rand van zijn doeken keurig rechte grijze of zwarte balken. Deze vreemde combinatie van doordachtheid en improvisatie geeft zijn doeken een eigen kwaliteit.

Marc Holthof
Knack Maart 1998

Openingstoespraak tentoonstelling “Het Bourlahuis” November 2000.

Leo Jacobs, geboren in 1951 te Herentals, staat reeds jaren als expressionistisch, gestueel schilder bekend. De olieverf wordt automatisch, met directe gebaren door de schilder op het doek gebracht, als een afreageren van spanningen. Wie echter zijn oeuvre met iets meer aandacht bekijkt, zal vaststellen dat het inderdaad expressief en met een intuïtief, soepel gebaar is geschilderd, maar dat het schilderproces toch bewust onder controle wordt gehouden.

De polaire koppels: expressie – intuïtie enerzijds, controle – bijsturing anderzijds vormen niet onbelangrijke pijlers van zijn werk. Leo Jacobs weet goed hoe hij een schilderij start en wanneer hij moet ophouden. Het spanningsveld tussen het expressieve gebaar en de bewuste keuze is zo karakteristiek dat het Leo Jacobs' werk van een uiterste consequentie voorziet en alle doeken met elkaar verbindt.

Hoe die krachtlijnen doorheen het oeuvre het schilderproces bepalen, werd reeds uitvoerig beschreven in een mooie publicatie van 1997 door de auteurs Raf Coenjaerts, directeur Kunst in Huis en Raymond Lacroix, kunstcriticus en als dusdanig lid AICA.

Ik wil hier vandaag een ander aspect aansnijden, wat ik een hedendaagse apologie van de schilderkunst zou noemen. Zijn zin om te schilderen, zijn fascinatie voor dat schilderen, wil hij daarmee – bewust of onbewust - niet bewijzen dat de schilderkunst nog steeds een actueel medium is.

Leo Jacobs schildert expressief, abstract, uitbundig. Hij gebruikt hiervoor de klassieke middelen, - schilderkunst als tijdloos medium – olieverf op doek.

Zijn schilderkunst kan zich niet optrekken aan een Groot Verhaal. De schilderijen zijn op zichzelf teruggeworpen, op zijn intrinsieke waarden en merites. Wel kunnen we de werken situeren in een gezaghebbende traditie. Raf Coenjaerts noemt terecht het Abstract expressionisme en de Action Painting, met figuren als Jackson Pollock en in dit geval zeker de Amerikaan van Nederlandse afkomst Willem de Kooning en de Deen Per Kirkeby. Persoonlijk zou ik een lijn trekken die start bij het Amerikaanse Abstract expressionisme van Pollock en De Kooning om via het Europese neo-expressionisme van een Per Kirkeby en van de Duitser Gerhard Richter naar het werk te gaan van Leo Jacobs.

In het traject dat door de kunstenaar Leo Jacobs werd afgelegd na zijn studies aan de stedelijke academie van Herentals, zien we ons geconfronteerd met abstracte structuren, met een eigen, sober koloriet, met impressies en explosies. Alle zijn het picturale uitingen van een onderzoekende geest – is hij overigens geen burgerlijk ingenieur – gedreven door het pure enthousiasme voor het schilderen.

Deze werken behoeven in de grond weinig commentaar. Een open oog en een alerte geest zouden moeten volstaan. De toeschouwer wordt trouwens verondersteld zijn

eigen gedachten en gevoelens in deze abstracte schilderijen te projecteren. Als dusdanig is het werk van Leo Jacobs een perfecte illustratie van Umberto Eco's stelling over "Het Open Kunstwerk", met diverse interpretatiemogelijkheden naargelang van de toeschouwer.

Ik wens U allen veel kijkgenot bij het werk van Leo Jacobs.

"Het Bourlahuis"

November 2000